

Лекція №5

Тема: Костюм традиційного Сходу

Мета: Ознайомити студентів з матеріальною культурою, костюму, та орнаменту Стародавнього Китаю, Індії та Японії. Розвинути вміння використовувати отримане знання в роботі. Виховати естетичну культуру майбутніх спеціалістів.

План

- 1. Загальна характеристика мистецтва традиційного Сходу.*
- 2. Костюм Стародавнього Китаю.*
- 3. Костюм Стародавньої Індії.*
- 4. Костюм Стародавньої Японії.*

Лекційний матеріал

Загальна характеристика Стародавнього світу

Мистецтво держав Стародавнього Сходу — важливий етап у розвитку людської культури і світового мистецтва. Пам'ятки давньосхідної культури, багато з яких є справжніми шедеврами будівельного, образотворчого та прикладного мистецтва, мають величезне значення. Вони вражали два тисячоліття тому древніх античних авторів, продовжують дивувати і сучасну людину, змушуючи її схилитися перед генієм давніх східних майстрів. Це мистецтво досягло величезних висот і створило передумови до виникнення і розквіту античної цивілізації — фундаменту всієї сучасної європейської культури.

Художня культура держав Стародавнього Сходу, як і історичні особливості їхнього розвитку, обумовлена певною схожістю природних умов та має цілий ряд спільних рис і закономірностей. Насамперед, - це довготривале збереження пережитків первісної свідомості (первісні тотемізм, фетишизм, магія), а також тісний зв'язок з близькими за своїм характером культурами і

обрядами космогонічних релігій, які мали основоположне значення в житті даних суспільств. Цим пояснюється сувора підпорядкованість образотворчих принципів та архітектурної типології певним релігійним нормам, звернення до умовно - символічних, канонізованих образів, сакральних за своїм змістом. Вони зберігають зв'язок з реальним світом, але мають більш широке значення, ірраціональний сенс, не повторюють, а дають загальне уявлення від побаченого. Уповільнений розвиток у часі, навмисне збереження підкресленою традиційності сприймається як своєрідний стрижень, необхідний цьому мистецтву. Така непорушна основа робить впізнаваним і неповторним кожне з мистецтв. Все, що було відкрито в ранній період розвитку їхньої державності (це відноситься і до мистецтва) оцінювалося древніми як дар богів, велика їх мудрість, що дозволяє зберігати зв'язок між світами: світом земним і небесним, світом живих і мертвих. Ідеї прославлення влади богів, сили верховного правителя, божественного за своїм походженням, могутності самої держави, здобувати перемоги над ворогами визначили загальну спрямованість даного мистецтва, його масштабність, монументальність стилю.

Костюм Стародавнього Китаю

У стародавньому Китаї по одязі можна було визначити соціальний статус жінки. Прості і бідні китаянки носили одяг з бавовни, а також з інших рослинних тканин. В основному це були безформні светри і штани, в яких зручно було працювати в полі. Халат вважався верхнім одягом, в суворі зими їх одягали по кілька штук. Від дощу винахідливі жінки придумали плащі плетеними з соломи або трави.

Імператорська сім'я і знатні жінки носили шовк. Це були витончені халати з довгими рукавами, під якими також були штани. Замість бюстгальтера в ті часи жінки носили вузьку безрукавку на гудзиках. Для холодної погоди в їхньому гардеробі були плащі з вовни і пуху.

Сукні стародавнього Китаю були яскравими і багатими на вишивку. Їх прикрашали декоративними колами - туань, на яких містилися символи: квіти, метелики, птахи, а також сюжети з літературних творів.

Взуття в стилі стародавнього Китаю досить-таки різноманітне. Спочатку це були легенькі плетені з соломи черевички на ремінцях. Трохи пізніше стали виготовляти туфлі зі шкіри і тканини. Стародавні китаянки носили взуття на високій підшві, яка прикрашалася вишивкою.

Жінки робили високі зачіски, тому замість головних уборів прийнято було носити парасольки.

Костюм Стародавньої Індії

У стародавній Індії панував культ тіла. Крім частого обмивання, розтирання тіла ароматними маслами, індійці, подібно стародавнім єгиптянам, вдавалися до притирання і використовували різні косметичні засоби.

Чоловіки носили довге волосся і довгі бороди, які для більшої краси фарбували в різні кольори - білий, зелений, синій і пурпурний. Волосся заплітали і покривали головним убором.

Ще пильніше дбали про своє волосся індійські жінки. Вони заплітали волосся в коси, які заміжні жінки опускали уздовж спини, а дівчата зі скронь зачісували вперед і пов'язували на лобі вузлом.

Індійські історичні записи про одяг сягають своїм корінням у 5 тисячоліття до н.е. в Індську цивілізацію, яка вміла виробляти бавовняну тканину. Під час розкопок були виявлені кістяні голки і дерев'яні веретена. У стародавній Індії виробництво бавовняної тканини було дуже розвинене, і кілька способів її виробництва дійшли до наших днів. Індійська одяг з бавовни

був дуже зручним для сухого і спекотного літа субконтиненту. Більшість знань про староіндійський одяг йдуть від наскальних малюнків і скульптур гірських печер. Вищі касты носили одяг з мусліну, розшитий золотими орнаментами. Індській цивілізації також був відомий процес виробництва шовку. Недавнє дослідження харапських шовкових ниток показали, що шовк був зроблений завдяки процесу намотування, який був відомий тільки в Китаї до ранніх століть н.е.

Індуси носили лляний одяг, зроблений з льону, взятого з дерева. І цей льон був або біліше інших видів льону, або люди, будучи чорними, робили його білим. У них були сукні, які мали різну довжину: від колін до щиколоток і одяг, частину якого закидали через плече і покривали голову. Більш забезпечені індуси носили сережки зі слонової кістки. Люди будь-якого класу мали парасольки, які вони використовували влітку. Вони носили туфлі, майстерно зроблені з білої шкіри, і підшви цих туфель були різнокольоровими і високими, щоб ті, хто їх носить, здавалися вище ростом.

Близько першого сторіччя н.е. в Індію вторгалися як племена з Центральної Азії, які зробили величезний вплив на її культуру. У греко-буддистському мистецтві особливо помітно індо-грецький вплив того часу. Будда зображувався одягненим в грецький гіматій, який є попередником сучасного самгхаті, що є частиною буддистських ченців.

Нові торгові маршрути, як по морю, так і по суші, стали причиною культурного обміну Індії з країнами Центральної Азії. Римляни принесли в Індію колір індиго для фарбування тканин і бавовняну тканину як предмет одягу. Торгівля з Китаєм по Великому шовковому шляху привела до появи шовкової тканини в Індії. Китай монополізував торгівлю шовком і довгий час зберігав секрет його виробництва.

Костюм Стародавньої Японії

У Японії національним костюмом для чоловіків, жінок і дітей будь-якої статі і віку є кімоно, або вафуку, що в перекладі означає «одяг». Викроюють наряд з цілісного шматка тканини, на одне жіноче кімоно, наприклад, йде близько 9-12 метрів. Справжнє традиційне кімоно виготовляється вручну, а повторювані малюнки на ньому наносять за допомогою трафарету.

Особливістю національного костюма є те, що замотується кімоно тільки на праву сторону, незалежно від того, хто його носить. На ліву ж сторону кімоно замотують тільки на небіжчику в момент церемонії поховання. Зав'язують костюм на талії спеціальним поясом обі.

Спочатку термін «кімоно» в Японії використовували як слово «одяг», а з проникненням західної моди на Схід, цим терміном позначали вже саме японський національний одяг. Незважаючи на те, що японці намагалися ввести термін «вафуку» для визначення свого традиційного одягу, для європейців ці дві назви все одно стали синонімами.

Основні естетичні аспекти ставилися до жіночого одягу. Жінка у японського народу відіграла надзвичайно важливу роль. Призначення гейші полягало в тому, щоб радувати і захоплювати чоловіка своїм розкішним зовнішнім виглядом. Саме тому основний упор при створенні костюма для дівчини робився на ніжність, вишуканість і витонченість.

Традиційним костюмом японок незалежно від віку було кімоно. Жіночий наряд відображав багатовіковий стиль, традиції та культуру країни Висхідного сонця. В образі японки поєднувалися ніжність, стриманість, насиченість яскравих фарб і спокусливість приталеного силуету. Традиційний костюм японця не мав принципових відмінностей. Дорослий чоловік, як і маленький хлопчик, носили кімоно, яке відрізнялося строгістю, практичністю і лаконічністю. Єдиною відмінністю від жіночого вбрання були використовувані тканини і орнамент. Чоловічий костюм шили з матеріалів темних, непомітних відтінків, в деяких випадках одяг прикрашався строгими геометричними орнаментами. Значно рідше зустрічалися візерунки рослинної тематики, зображення риб, птахів і тварин.

Святковий наряд японців являв собою справжній витвір мистецтва. Гарний костюм знаті відображав самобутність і розкіш імператорської епохи.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика Стародавнього світу.
2. Охарактеризувати костюм Стародавнього Китаю.
3. Жіночий костюм Стародавньої Індії.
4. Охарактеризувати костюм Стародавньої Японії.

Список використаних джерел:

1. Шевнюк О. Л. Історія костюма: Навч. Посіб. К.: Знання, 2008 . 375 с.
2. Вера Калмыкова. Костюмы народов и древности до XIX века Изд.: Белый город. 2012. 202 с.
3. Мода. Полная энциклопедия одежды и стилей. Пер.: Ольга Сергеева, Е. Сернева. Изд.: Дорлинг Киндерсли, АСТ. 2013 г. 480 с.
4. Детский костюм XVIII – XX века. К.Г.Серебрякова ГИМ 2010 208с.
5. Мода и стиль: Современная энциклопедия Аванта+ / Глав. Ред. В.Володин. М.: Аванта +, 2002.
6. Л.П. Светлова. Азбука орнамента. Москва 2001.